

Rebecca Bach-Lauritsens tale om sociale medier

Taler

Rebecca Bach-Lauritsen
Underviser på Manuskriptsolen
for Børnefiktion

Dato

31. august 2021

Sted

Vor Frue Kirke, Aarhus

Omstændigheder

Talen blev afholdt ved kulturarrangementet LitXtalks i Vor Frue Kirke.

1 Jeg har så svært ved at forstå, at du findes, ligesom jeg gør.

At når vi har været sammen, og måske har spist en jordbærkage, krammer hinanden farvel, tager hinandens hænder og siger: "Hvor var det dejligt at se dig" og går hver vores vej, så er der lige så meget virkelighed ovre hos dig, som der er her hos mig.

Og på ethvert givent tidspunkt, hvor jeg findes her hos mig, findes du hos dig. Og det er akkurat lige så omfattende for dig at findes, som for mig.

10 Min mor og jeg siger tit "to sjæle i én tanke", fordi vi sender beskeder til hinanden på samme tid.

Så tænker jeg på de paraplyformede baobabtræer.

15 Jeg har læst, at de taler med hinanden.
Deres sprog er elektrisk.
Deres sprog er hormoner gennem luften.
Hvis en giraf spiser af træets blade, udvikler træet straks en gift, der strømmer ud i bladene, så girafferne stopper med at spise.
20 For uden bladene dør træet.

Samtidig sender træet signaler afsted til alle omkringliggende baobabtræer, og så lader *de* også giften strømme ud i deres blade.

25 Sådan passer træerne på hinanden ved at fortælle, hvad der er gang i hos dem.

30 Jeg er blevet inviteret til at tale om litteratur og om sociale medier. Om de problemer der følger med sociale medier.

Jeg elsker sociale medier.

Jeg elsker at måtte kigge ind.

35 Jeg elsker at måtte kigge ind ad andres vinduer på den måde. Og jeg ved godt, at jeg kun ser det, de selv sætter frem i vinduet.

Men hvad de viser frem, siger også noget om, hvem de er.

”Ikke på dit ansigt, men på din maske, skal jeg kende dig”, skriver Karen Blixen¹ i *Syv fantastiske fortællinger*.

40

Supplér dine sociale medier med litteratur.

Litteratur låner dig et andet liv uden at tage dit eget fra dig.

Litteratur giver dig en anden stemme uden at tage din egen fra dig.

45 Lidt som at prøve det tøj nogen har efterladt i prøverummet, og som du aldrig selv ville tage med ind. Men det kan vise sig, at det er lige dig.

Ligesom en sætning, du ikke selv har skrevet, kan fortælle præcis, hvordan du har det.

50 Supplér dine sociale medier med litteratur.

I litteratur kan du ikke bare se den anden, men være den anden.

I litteratur kan du ikke bare spejle dig i den anden, men være den anden.

55 Litteraturen er et spejl – med et hjerte.

Inger Christensen² skriver: ”Det er først og fremmest for mig verden / betyder noget / Jeg går ud fra at der er andre verden / betyder noget for / Det er først og fremmest for dem verden / betyder noget / Enhver anden kunne have skrevet
60 det her / Sådan overrasker det mig at andre / oplever noget lignende”.

Da jeg var 7 år, havde jeg sådan en uhyggelig fantasi:

Jeg var blevet bevidst om, at jeg havde en indre verden. At man ikke kunne se
65 udenpå mig alt, hvad der foregik inden i mig.

At jeg fx kunne tegne en lille cirkel med kridt på vejen og stille mig i den, og så

var det det, jeg rent fysisk fyldte på klodens overflade.
Men hvis man talte det indre med, så var vi ude i en helt anden cirkel.

70

Og hvad hvis alle andre også havde en indre verden?
Hvordan skulle der være plads til 7 milliarder menneskers indre verdner i verden, hvis de pludselig ikke holdt sig derinde? Hvis de indre verdner slap ud.

75 Jeg gik lige ind på worldometers.info for at tjekke det med de 7 milliarder.
Det skulle du prøve.

Nuværende befolkning i verden-tallet står og kører nonstop.

7.889.774.453 var det, da jeg tjekkede i aftes.

80 Det er en række af tal, fødsler i år, dødsfald i dag, offentlige udgifter til militær på verdensplan. Tallene står hele tiden og kører og ændrer sig – så hurtigt, at jeg først troede, at der var noget galt med mine øjne eller med skærmen, for det hele var sådan et flimmer.

Men et enkelt sted var der ro.

85 Tallet bevægede sig slet ikke i den tid, jeg kiggede. Det var ”Bogtitler udgivet i år”.

1.802.148.

Min øjeblikkelige følelse var glæde.

90 Her var der noget, der ikke skyndte sig.

Her var der noget, der ikke flimrede.

Jeg kunne selvfølgelig også være trist over, at der er meget mere gang i militær end i litteratur, men det var altså ikke det, jeg følte lige dér.

95 Jeg følte, ja: Litteraturen er en rolig linje på en flimrende skærm.

Litteraturen skynder sig ikke, men den er til stede på side 1 af verdens vigtigste nøgletal.

100 Nå. Det var det med de 7,8 – rundt regnet – milliarder menneskers indre verdner, der i et eller andet omfang er blevet sluppet løs på sociale medier; tanker og drømme, følelser og fantasier, det er en døgnåben, verdensomspændende udstilling af os selv.

De indre verdner er sluppet ud.

105 Jeg spejler mig i andre på sociale medier.

Jeg spejler mig i deres kroppe og i deres bedrifter.
I den rette dosis inspirerer de mig.
I den forkerte dosis drukner jeg i skam og lede over alt det, jeg ikke har, ikke gør,
110 ikke kan, ikke er.

På sociale medier er verden alt for stor og alt for lille.
Du kan køre fingeren fra bunden af skærmen og op og op og op.
Skærmen og evigheden har meget tilfælles.

115
Supplér dine sociale medier med et digt.

Digtet gør dig den tjeneste at starte et sted.
Digtet gør dig den tjeneste at slutte et sted.
120 Digtet gør dig i stand til at være frit til stede imellem den start og den slutning.

Ligesom når du har meldt dig til step henne i fitnesscentret og tager derhen,
selvom du ikke har lyst, og der står en instruktør med head-set og definerede
muskler og fortæller, præcis hvad du skal gøre, og hvornår du skal gøre det.
125 Du skal bare gøre det, gøre det.

Fitnessstimen gør dig den tjeneste at starte et sted og slutte et sted.
Og i tiden derimellem slipper du for at skulle træffe så meget som ét eneste valg.
Du gør bare, som instruktøren siger.
130 Du sveder.
Du fortsætter.
Og det varer ikke evigt.
Og bagefter, når du træder ud af den firkantede boble, som fitnesscentret er, har
du både haft en pause fra dig selv og været fuldstændig til stede i dig selv.

135
Det er måske lidt voldsomt, at jeg siger *du*, for jeg aner jo ikke, hvordan du har
det med fitnesscentre.

Men det med du og jeg er alligevel lidt opløst, når det handler om litteratur.

140

1. Karen Blixen (1885-1962), dansk forfatter. Hendes *Syv fantastiske fortællinger* udkom på dansk i 1935.
2. Inger Christensen (1935-2009), dansk forfatter. Citatet er fra digtsamlingen *Det* fra 1969.

150

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

155

Digitalt manuskript

Tags

Debattale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/rebecca-bach-lauritsens-tale-om-sociale-medier>

160

165

170

175

180